

Larnaca (Grieks: Λάρνακα; Turks: Larnaka) is een havenstad aan de zuidoostkust van Cyprus, aan de Middellandse Zee.

Het ligt noordoostelijk van Limasol, zuidoostelijk van Nicosia en zuidwestelijk van Famagusta.

De stad is met goede wegen verbonden met deze andere steden.

In 2001 telde de stad 72.000 inwoners.

Een groot deel van de inwoners zijn vluchtelingen uit Noord-Cyprus. Qua grootte is het de derde stad van Cyprus, na Nicosia en Limasol, en na deze laatste stad is het de tweede haven van het land.

Larnaca wordt jaarlijks door miljoenen toeristen bezocht, van wie er veel komen vanwege de vele zonuren en de stranden.

De geschiedenis van de stad Larnaca.

De stad is waarschijnlijk in de 13e eeuw voor het begin van de gebruikelijke jaartelling gesticht door Mycenen. De archeologische opgraving van de oude stad Kition is te vinden midden in de stad.

In latere tijd vestigden de Feniciërs 1000 vóór Chr. een belangrijke nederzetting in Kition. Deze had een sterke band met Tyrus, dat in Fenicië ligt, het huidige Libanon.

Later ging het deel uitmaken van het Assyrische Rijk.

In de 7e eeuw na Chr. werd de stad verwoest door Arabieren, die Cyprus regelmatig binnenvielen. De Hala Sultan Tekke, één van "de 3e heiligste moskee van de wereld" herinnert hier nog aan.

Veel later ging het, met de rest van Cyprus, deel uitmaken van respectievelijk het Ottomaanse Rijk en het Britse Rijk. Na de onafhankelijkheid zijn er enkel nog wat Britse militaire bases op Cyprus overgebleven. Een ervan is de Dhekelia basis, die zich in de regio van Larnaca bevindt.

Voor de Griekse Cyprioten heeft Larnaca een groot deel van de havenfunctie van Famagusta overgenomen na de bezetting van Noord-Cyprus.

Benamingen van de stad Larnaca.

De stad stond in de oudheid bekend onder de namen **Kition** en **Citium**. De naam Kittim die in de Bijbel wordt genoemd en waarmee ook het eiland Cyprus werd aangeduid, zou samenhangen met de naam *Kition*. Volgens de legende heeft Kittim, de kleinzoon van Noach, de stad gesticht. De latere naam Larnaca of Larnax is wellicht afgeleid van het Griekse woord *larnax*, dat *sarcofaag* betekent.

De **kerk van Sint Lazarus** (Grieks : Ιερός Ναός Αγίου Λαζάρου), is een laat-9e eeuw kerk in Larnaca , Cyprus .

Het behoort tot de Kerk van Cyprus , een Autocephale Grieks-orthodoxe Kerk .

Larnaca verrees op de resten van het oude stadskoninkrijk Kition en was al vroeg een belangrijk Christelijk bolwerk. Kition was de geboorteplaats van de Griekse filosoof Zeno, grondlegger van de stoïcijnse wijsbegeerte, en volgens de overlevering was de heilige Lazarus, vriend van Jezus, na zijn opwekking uit de dood bisschop van deze stad.

De huidige kerk van Ayios Lazaros dateert uit de 9de eeuw na Chr. en is gewijd aan de heilige Lazarus. Het is één van de belangrijkste religieuze gebouwen in Cyprus.

Lazarus wordt verondersteld 30 jaar lang geleefd te hebben in het antieke Kition na zijn opwekking door Jezus en werd uitgeroepen tot Bisschop van Kition door de Apostelen Paulus en Barnabas en de Evangelist Marcus omstreeks het jaar 47 na Chr..

De kerk werd opgericht door de Byzantijnse keizer Leo VI boven het lege graf van Lazarus, wiens uiteindelijke rustplaats zich in Marseille (Frankrijk), bevindt.

Elk jaar, 8 dagen voor het Grieks-orthodoxe Paasfeest, wordt het barokke houten icoon van de heilige Lazarus, dat in de kerk bewaard wordt, in een processie rondgedragen door de straten van de stad Larnaca.

De ingang van de kerk is prachtig versierd met een aantal iconen, maar de mooie klokkentoren werd pas in 1857 opgetrokken. De kerk herbergt ook een klein museum waar je uitstekende voorbeelden van de Byzantijnse religieuze kunst kan bewonderen, waaronder oude houtsnijwerken, iconen en liturgische gebruiksvoorwerpen.

De kerk van Sint Lazarus is vernoemd naar de in het Nieuwe Testament genoemde figuur "Lazarus van Bethanië", het onderwerp van een wonder verteld in het Evangelie van Johannes (Joh. 11, 1-16), waarin Jezus hem doet opstaan uit de doden. Volgens de orthodoxe traditie, enige tijd na de opstanding van Christus, werd Lazarus gedwongen te vluchten uit Judea als gevolg van geruchten van een aanslag op zijn leven en kwam naar Cyprus.

Toen hij in Larnaca overleed na dertig jaren na zijn eerste opwekking werd Lazarus begraven aanvankelijk in Autun (Frankrijk), zo wil de traditie en vervolgens voor de tweede en laatste keer in Larnaca, toen men zijn stoffelijke resten naar hier overbracht. De kerk van Ayios Lazaros werd gebouwd over het vermeende (tweede) graf van Lazarus. (Een alternatieve westerse traditie verhaalt dat Lazarus met zijn zusters Maria en Martha de zee opvluchtte in een boot zonder riemen en aan land gingen in de Provence (Frankrijk). Deze alternatieve traditie zegt dat zijn graf te vinden is in de kathedraal van Autun.)

Verder zegt de traditie dat de plaats van het graf Lazarus verloren was gegaan tijdens de periode van de Arabische heerschappij in Cyprus die begon in het jaar 649.

In 890 werd een graf gevonden in Larnaca met het opschrift "Lazarus, de vriend van Christus". Deze marmeren sarcofaag is te zien in het sanctuarium. Het iconenscherm in de kerk is een fraai voorbeeld van houtbewerking. Meer Byzantijnse religieuze kunst ziet u in het museum van de kerk.

Keizer Leo VI van Byzantium had Lazarus stoffelijke resten laten overbrengen naar Constantinopel in het jaar 898. De overbrenging van de stoffelijke resten van Lazarus werd uitgevoerd door Arethas, Bisschop van Caesarea, en wordt door de Orthodoxe Kerk elk jaar herdacht op 17 oktober.

In opdracht van Keizer Leo IV werd de kerk van St. Lazarus gebouwd op het lege graf van Lazarus in de late 9e tot begin 10e eeuw. Het is een van de drie Byzantijnse kerken, die bewaard zijn gebleven in Cyprus. De andere twee Byzantijnse kerken zijn: de kerk van de Apostel Barnabas nabij Salamis, en een kerk de Ayios Epiphanius, die werd gebouwd in de buurt van Epiphanius.

Of Lazarus na zijn opwekking uit de dood in Kition leefde of bij Marseille zal wel altijd een twistpunt blijven. Feit is dat de *Agios Lazaros* een bijzonder mooie Byzantijnse kerk is, gebouwd in de negende eeuw en gerestaureerd in de zeventiende eeuw. De klokkentoren werd halverwege de negentiende eeuw gebouwd.

De kerk is een langgerekt gebouw en meet 31,5 x 14,5 meter met een tripartiete heiligdom, halfronde apsis en een drie-zijdige extern en een vijfzijdige apsis in het midden.

De interne structuur van de kerk is verdeeld in drie beuken met volumineuze dubbele pilaren en boogopeningen die de drie schepen met elkaar verbinden. Deze pijlers dragen het gewicht van de drie koepels en vormen zo het middenschip, terwijl het noorden en het

zuiden van zijbeuken zijn voorzien van een semi-cilindrische dak, doorsneden door kruisgewelven.

Het metselwerk van de kerk bestaat voornamelijk uit vierkante kalksteen blokken van ongeveer een meter dik. De kerk heeft een open veranda, waar men na enkele treden kan af te dalen in de kerk.

Onder de Frankische en Venetiaanse overheersing (de 13e tot 16e eeuw), werd de kerk een kerk van de Rooms-Katholieke ritus.

Een met stenen overdekt portiek (*STOA*) in gotische stijl werd toegevoegd aan de zuidkant van de kerk in deze tijd.

De drie imposante koepels van deze orthodoxe basiliek Kerk en de originele klokkentoren werden vernietigd, waarschijnlijk in de eerste jaren van de Ottomaanse heerschappij (1571 AD), toen de kerk werd omgebouwd tot een moskee.

In het jaar 1589 verkochten de Ottomanen de kerk terug aan de orthodoxe gelovigen, waarschijnlijk vanwege zijn christelijke begraafplaats.

Voor de komende tweehonderd jaar werd de kerk weer gebruikt voor zowel de orthodoxe, als katholieke diensten.

Het portiek draagt sporen van Griekse, Latijnse en Franse inscripties.

In 1857, toen de Ottomaanse autoriteiten het weer toestonden aan de Cypriotische kerken om klokkentorens te hebben, werd een klokkentoren gebouwd in Latijnse stijl.

Het houtsnijwerk van de unieke barokke iconostase van de kerk werd vervaardigd tussen 1773 en 1782 door Chatzisavvas Taliadorou. De iconostase is vergul tussen 1793 en 1797. Sommige van de iconen werden geschilderd tegen het einde van de 18e eeuw door Michael Proskynetes uit Marathasa. Iconenschilder Hatzimichael voltooide de iconografie van de iconostase in 1797. Een deel van de hout gesneden meubels (waaronder een rococo- preekstoel op een van de pijlers voor het katholiek gebruik) en pictogrammen op de muren dateren uit de 17e eeuw.

Een brand in 1970 beschadigde een groot deel van het interieur, inclusief een uitgebreide schade aan een deel van de iconostase, tesamen met de bijbehorende iconen.

De iconostase is gedeeltelijk gerestaureerd en werd opnieuw verguld met goud tussen 1972 en 1974. Tijdens de daaropvolgende renovatie van de kerk, op 2 november 1972, werden menselijke resten ontdekt in een marmeren sarcofaag onder het altaar, en werden geïdentificeerd als onderdeel van de heilige relikwieën (waarschijnlijk zijn niet alle stoffelijke resten van de heilige Lazarus destijds in 898 overgebracht naar Constantinopel, maar slechts een deel).

Op de zaterdag, acht dagen vóór Pasen , wordt het icoon van Sint Lazarus in processie door de straten van Larnaca gedragen.

De heilige Lazarus. Lazarus is een mannennaam, die in het Nieuwe Testament voorkomt. Daarin is sprake van twee mannen die Lazarus heten.

De eerste is een fictieve persoon, die in een gelijkenis van Jezus Christus voorkomt (weergegeven in het Lucas Evangelie, zie de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus in Luc. 16, 19-31.), bij de ander betreft het een volgens de Bijbel werkelijk bestaand persoon, die door Jezus uit de dood is opgewekt (weergegeven in het Johannes Evangelie, Joh 11, 1-16).

De naam *Lazarus* is de Latijnse vorm van het Griekse *Lazaros*. Het woord betekent: *Eleazaros* of אֱלֶאָזָר (= "God heeft geholpen") of in het Hebreeuws "**Elazar**" wat 'Elohim (= God) heeft geholpen' betekent.

De Lazarus is uit de gelijkenis is, vanwege de daarin genoemde zweren, de patroon van de lepralijders geworden. In de Middeleeuwen werden beide Lazarussen echter vaak met elkaar verward. Het is de Lazarus uit de gelijkenis, die zijn naam gaf aan onder andere Lazerije (oud-Nederlands voor lepra). Hier is de benaming "lazaret" ontstaan.

Verder bestaan er een tweetal ridderorden, n.l.: de Orde van Sint-Lazarus en de Orde van Sint-Mauritius en Sint-Lazarus.

De bekendste is de Lazarus die in het Johannes Evangelie voorkomt.

Lazarus was, zo kan men daar lezen, persoonlijk bevriend met Jezus en een broer van Martha en Maria van Bethanië. Er staat verhaald dat hij door Jezus uit de dood werd opgewekt, nadat hij reeds vier dagen dood was.

Omdat Maria van Bethanië in bepaalde buiten-Bijbelse bronnen wordt vereenzelvigd met Maria Magdalena, wordt in het verlengde daarvan Lazarus ook wel als een broer van laatstgenoemde beschouwd, maar dat is niet uit de Bijbel zelf op te maken.

Dat de opstanding van Lazarus, een toch zeer opvallende gebeurtenis, in slechts één van de aan de Evangelisten toegeschreven teksten voorkomt en in het Romeinse Rijk niet is geregistreerd heeft bepaalde theologen doen vermoeden, dat het verhaal onbetrouwbaar zou zijn.

Andere wonderen die door Jezus zouden zijn verricht, komen wél bij verscheidene Evangelisten voor.

Er wordt wel verondersteld, dat dit wonderlijke verhaal op de geschiedenis van Osiris (een godheid uit de Egyptische mythologie) zou zijn gebaseerd.

De plaats, waar de wederopstanding van Lazarus plaatsvond heette Bethanië, wat 'huis van de dood' betekent zou hebben. Dit is ook de aanduiding van de verblijfplaats van de Egyptische dodengod Osiris. De mythe van Osiris zou dan via de Evangelist Johannes in het Nieuwe Testament zijn beland, dit maal met Jezus in plaats de mythologische figuur van Isis uit Egypte, als redder uit de dood. Daarbij tekent men aan, dat de naam van Osiris in het Hebreeuws Elaser is ('El Aser' betekent 'God helpt'), gelijkend op het in de inleiding genoemde 'Elazar' dat Hebreeuws voor 'Lazarus' is.

Andere theologen bestrijden deze opvatting. Zij geloven, dat Jezus Lazarus uit de dood heeft doen verrijzen en vinden de verwijzing naar de Osiris-mythe nogal gezocht.

De naam Bethanië betekent strikt genomen namelijk niet 'huis van de dood', maar 'huis van de arme' (Armenhuizen).

Bovendien wordt erop gewezen, dat in het Johannes Evangelie wel meer zaken staan, die men in de andere Evangeliën niet aantreft.

Dit hoeft nog niet te betekenen, dat deze genoemde zaken daarom niet kloppen.

Dat het Romeinse Rijk niet heeft geregistreerd, dat Lazarus uit de dood is opgestaan, hoeft volgens hen niet verwonderlijk te zijn, omdat het om een plaatselijk gebeuren ging in een klein, achteraf gelegen gedeelte van het Romeinse Rijk.

In sommige protestantse kringen heeft men moeite met een opstanding uit de dood, die aan die van Jezus zelf vooraf zou zijn gegaan. Dogmatisch en theologisch kan niet iedere godgeleerde dit met de traditionele rol van Jezus als de "overwinnaar van de dood" rijmen, hoewel er een duidelijk verschil bestaat tussen het terughalen uit de dood van Lazarus (of de dochter van Jäirus (Lucas 8, 49-56) (Marcus 5, 22-43) of de jongeling van Naim [Luc. 7, 11-17]), waarbij het lichaam tot leven wordt gewekt, maar voor de rest onveranderd blijft, en de opstanding uit de dood, zoals bedoeld bij Jezus, waarbij het lichaam verandert en onsterfelijk wordt.

In andere kerken, waaronder de Katholieke, heeft men geen probleem met een mogelijke dogmatische tegenstrijdigheid van het verhaal.

Volgens de legende werd Lazarus later ter dood veroordeeld en met zijn zussen op een onbestuurbare boot gezet. Zij zouden zijn geland in de buurt van Marseille, bij het latere Saintes-Maries-de-la-Mer. Daar zou hij het Evangelie hebben verkondigd en de eerste bisschop van Marseille, of volgens een andere traditie van Aix-en-Provence zijn geworden.

Volgens weer een andere traditie, namelijk de Griekse, zou hij bisschop van het koninkrijk Kition en de stad Larnaca op Cyprus zijn geworden.

Voor deze verdere avonturen van Lazarus zijn geen bewijzen of bronnen buiten de Legenda Aurea te vinden.

Toen in de 12e eeuw een nieuwe kathedraal in Autun werd gebouwd werd deze aan Lazarus gewijd. Zijn (vermeende) gebeente was tot die tijd in een oudere kerk in Autun bewaard.

De wat oudere kathedraal van Vézelay was aan Maria Magdalena gewijd.

Het was een verzoenend gebaar van de bisschop van Autun aan de bisschop van Vézelay om zijn kerk aan de (veronderstelde) broer van Maria Magdalena - Lazarus - te wijden. Zijn relieken worden zodoende sindsdien in de speciaal voor dat doel gebouwde Saint-Lazare in Autun bewaard, een kerk van dezelfde naam in Avalon beweert zijn hoofd te bezitten net als een basiliek in Marseille.

Ook Cyprus claimt de overblijfselen van de heilige Lazarus te herbergen.

Vreemd is dat een bezoek aan kathedraal geen bewijs oplevert van de relieken van Lazarus, ook in het nabijgelegen museum Rolin is dat niet te vinden.

Hoewel veel verhalen en webverslagen enthousiast melding maken van een glazen kist met de botten van de heilige Lazarus naast het hoofdaltaar, levert een bezoek niets op. Volgens de koster van de kathedraal zijn de botten allang niet meer in Autun en weet niemand waar ze gebleven zijn.

Het **zoutmeer van Larnaca** is een niet meer in gebruik zijnde

kunstmatig zoutmeer op Cyprus, dat gebruikt werd voor de winning van zout.

Het ligt tussen de Hala Sultan Tekke-moskee en het vliegveld van Larnaca.

In 1991 werd de winning van zout gestaakt, omdat het zout te sterk vervuild was.

Om zout te winnen liet men het laaggelegen gebied, dat het zoutmeer vormde, volstromen met zeewater, het zeewater werd ingedamd en het water verdampte en liet het zout achter. Dit werd keer op keer herhaald, zodat er een dikke laag zout ontstond, die gewonnen werd voor de zoutproductie. Het in het zeewater aanwezige slib blijft bij deze manier van zoutwinning achter op de bodem. Het zeewater kwam van vlak langs het vliegveld en vanaf de drukbezette kusten rondom Larnaca en was echter vervuild met onder andere organisch materiaal. Dit zorgde ervoor dat het meer na verloop van tijd niet meer gebruikt kon worden voor zoutwinning en dat het werd gesloten.

Tegenwoordig is het meer een toeristische bezienswaardigheid. 's Winters nestelen langs het meer flamingo's.

Hala Sultan Tekke Moskee.

Op ongeveer 6.5 km van Larnaca, met uitzicht over het meer, is de Hala Sultan Tekke-moskee, met het graf van Umm Haram, de vrouw van Ouwadas Ibn-as Samiz, een generaal van Moavias, die de eerste Arabische invasie op het eiland in 649 vóór Christus leidde. Zij

stierf tijdens die invasie toen ze van haar ezel viel. De Hala Sultan Tekke-moskee werd gebouwd op de plaats waar ze stierf, maar de exacte datum is niet bekend. Aanvankelijk was het een eenvoudig graf, dat later werd omgebouwd tot moskee. Het graf is bedekt met groen fluweel en wordt afgeschermd met traliewerk.

Sommige archeologen denken, dat het graf van Umm Haram een monolithisch graf uit de prehistorie is (1700-1050 voor Chr).

Volgens de legende is één van de stenen, die het graf bedekken, opgehangen in de lucht. Hala Sultan Tekke is één van de heiligste Moslimgraven en wordt elk jaar door duizenden bedevaarders bezocht. Het is voor moslims de derde heiligste plaats op aarde. De moskee werd gerenoveerd in 1816. In 2002 werden er nieuwe renovaties en verbouwingen uitgevoerd met fondsen van UNOPS. Archeologische opgravingen in hetzelfde jaar brachten aan het licht, dat de omgeving rond het zoutmeer niet bewoond werd sinds de Neolithische tijd.